

ДОПЪЛНИТЕЛНА АНКЕТА КЪМ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ДОМАКИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2023 ГОДИНА

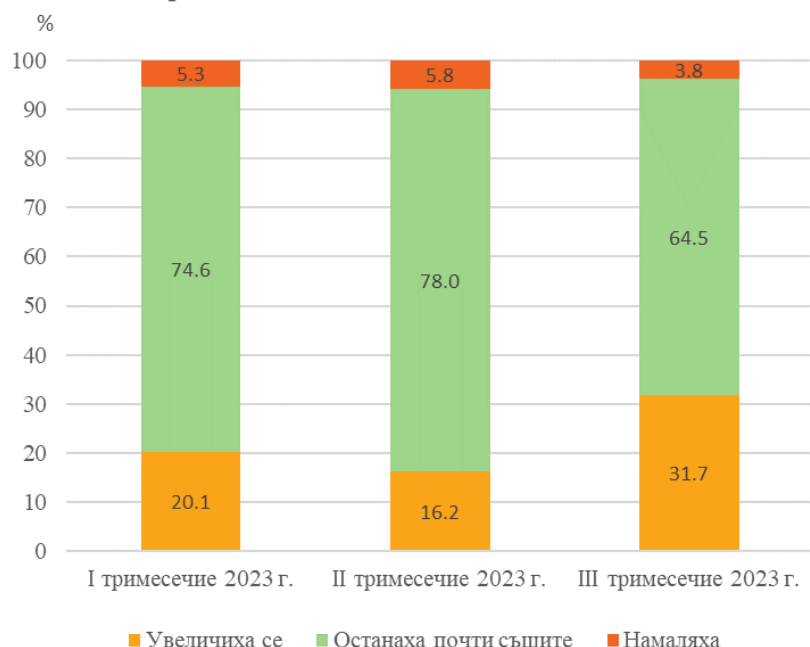
През третото тримесечие на 2023 г. Националният статистически институт продължи провеждането на допълнителна анкета към Наблюдението на домакинските бюджети по проект „Доходи и условия на живот (ILC) - Статистическа инфраструктура по IESS - SILC 2024, 6-годишен модул - Достъп до услуги - Пилотно събиране на годишни данни за 2023“ съгласно споразумение за субсидия с Европейската комисия 101122129 - 2022-BG-ILC-SILC. Проучването има за цел осъществяване на тримесечен мониторинг на промените в условията на живот на домакинствата. Анкетирани бяха 5 513 лица на възраст 16 и повече навършени години от 3 059 домакинства.

Нараства дялът на домакинствата с увеличени доходи

През третото тримесечие на 2023 г. за 64.5% от лицата доходът на домакинството им е останал без промяна спрямо последните 12 месеца. Този дял намалява с 13.5 процентни пункта в сравнение с второто тримесечие на 2023 година.

Увеличение на доходите са посочили 31.7% от хората, което е с 15.5 процентни пункта повече в сравнение с второто тримесечие на 2023 г., когато увеличение са имали 16.2%.

Фиг. 1. През последните 12 месеца как се промениха доходите на домакинството Ви?

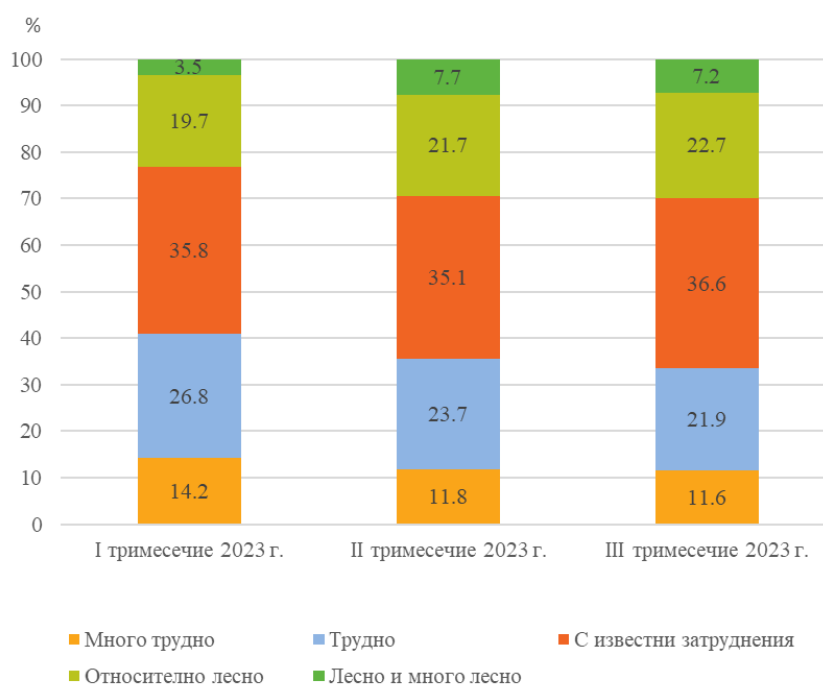

Дялът на посочилите намаление на доходите за последните 12 месеца е намалял през третото тримесечие на 2023 г. до 3.8% - с 2.0 процентни пункта по-малко спрямо предходното тримесечие.

Затрудненията при покриване на ежедневните разходи остават значителни

През третото тримесечие на 2023 г. 70.1% от хората изпитват затруднения да покриват ежедневните си разходи¹. Делът им продължава да е относително висок, почти без промяна спрямо предходното тримесечие. С известни затруднения са 36.6% от анкетираните, 21.9% определят покриването на ежедневните разходи като трудно, а 11.6% - като много трудно. В сравнение с предходните тримесечия намалява делът на лицата, които се справят много трудно и трудно, за сметка на увеличение на тези, които изпитват известни затруднения при покриване на ежедневните разходи.

Фиг. 2. Как бихте преценили, че свързвате „двата края“, т.е. можете да покривате всекидневните си разходи?

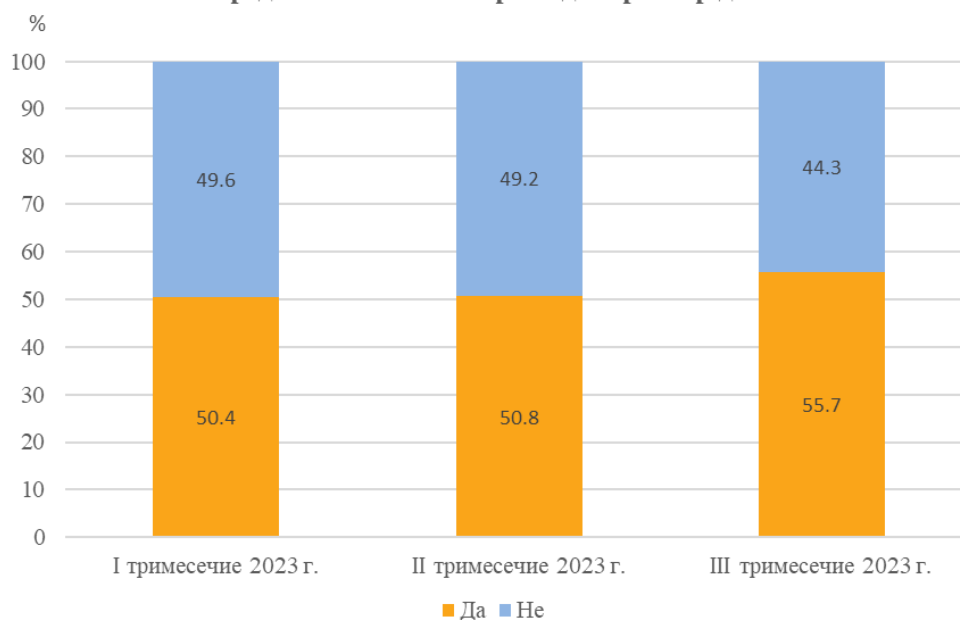
Относително лесно могат да покрият ежедневните си разходи 22.7%, а 7.2% не изпитват никакви затруднения, което е с 0.5 процентни пункта по-малко в сравнение с второто тримесечие на 2023 година.

Увеличават се домакинствата, които успяват да посрещнат със собствени средства неочаквани разходи

Делът на отговорилите, че могат да посрещнат със собствени средства неочаквани разходи в размер до 500 лева (неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.), се увеличава от 50.4% през първото тримесечие, до 55.7% през третото тримесечие на 2023 година.

¹ Включва лицата, посочили отговори „много трудно“, „трудно“ и „с известни затруднения“ на въпроса „Как бихте преценили, че свързвате „двата края“, т.е. можете да покривате ежедневните си разходи?“.

Фиг. 3. Може ли Вашето домакинство да посрещне със собствени средства неочаквани разходи в размер до 500 лева?

През третото тримесечие делът на посочилите, че не успяват да посрещнат неочакван разход, е 44.3%, което е с 4.9 проценти пункта по-малко в сравнение с второто тримесечие на 2023 година.

Най-висока е удовлетвореността от личните взаимоотношения

И през трите изследвани тримесечия анкетираниите дават относително висока оценка по отношение на удовлетвореността си от личните взаимоотношения със семейството, приятелите, съседите и други - средно малко над 7 при скала на измерване от 0 до 10.

Най-ниска е удовлетвореността от финансовото положение на домакинствата - средно около 5 при същата скала на измерване. За 20-те процента домакинства с най-високи нетни доходи средната удовлетвореност от финансовото положение през изследваните тримесечия е около 6, а за 20-те процента домакинства с най-ниски нетни доходи - около 3.

Общата удовлетвореност от живота средно за анкетираниите е 6.32 през второто тримесечие на 2023 г. и остава почти без промяна през третото тримесечие - 6.34, измерена по същата скала от 0 до 10.

Методологични бележки

Наблюдението на домакинските бюджети е тримесечно извадково изследване върху извадка от 3 060 домакинства, разпределени в три независими подизвадки от по 1 020 домакинства, всяка от които се наблюдава по един месец на тримесечие. Информацията от допълнителния въпросник се събира всеки месец в активната за съответния месец подизвадка успоредно с основните формуляри на наблюдението и се агрегира и обработва тримесечно.

Допълнителният въпросник включва две групи въпроси: въпроси за домакинството, на които отговаря само един от членовете на домакинството, и индивидуални въпроси, на които отговаря всеки един от членовете на домакинството на възраст 16 и повече години.

Въпросите към домакинството целят основно да се проследяват тримесечно промените в текущите доходи на домакинствата и евентуални финансови затруднения при посрещане на някои основни домакински разходи. Въпросите към лицата се отнасят до субективните преценки на респондентите за степента на тяхната житейска удовлетвореност.

При провеждането на допълнителната анкета анкетърите по Наблюдението на домакинските бюджети интервюират лично лицата на възраст 16 и повече навършени години, като попълват хартиен формуляр. Към събраната информация се добавят и основни социално-икономически характеристики на наблюдаваните лица, регистрирани с основните формуляри на Наблюдението на домакинските бюджети. Поради извадковия характер на изследването получените данни се претеглят и калибрират за получаване на действителния брой на лицата на територията на страната и структурата им по пол и възрастови групи (16 - 17 г.; 18 - 34 г.; 35 - 64 г.; 65 - 74 г.; 75 и повече години).

Приложение
Относителен дял на лицата на възраст 16 и повече навършени години
според отговори на въпроси от анкетата

През последните 12 месеца как се промениха доходите на домакинството Ви?	I тримесечие 2023 г.	II тримесечие 2023 г.	III тримесечие 2023 г.
Увеличиха се	20.1	16.2	31.7
Останаха почти същите	74.6	78.0	64.5
Намаляха	5.3	5.8	3.8
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>
Как бихте преценили, че свързвате „двата края“, т.е. можете да покривате всекидневните си разходи?			
Много трудно	14.2	11.8	11.6
Трудно	26.8	23.7	21.9
С известни затруднения	35.8	35.1	36.6
Относително лесно	19.7	21.7	22.7
Лесно	3.2	7.2	6.6
Много лесно	0.3	0.5	0.6
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>
През предходното тримесечие Вашето домакинство имало ли е затруднения при плащане навреме на заем/ипотека/наем/жилищни разходи за основното жилище?			
Да	14.8	14.7	8.8
Не	85.2	85.3	91.2
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>
През предходното тримесечие Вашето домакинство можело ли е да си позволи достатъчно потребление на енергия?			
Да	68.8	76.5	81.7
Не	31.2	23.5	18.3
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>
Може ли Вашето домакинство да посрещне със собствени средства неочаквани разходи в размер до 500 лева?			
Да	50.4	50.8	55.7
Не	49.6	49.2	44.3
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>

Степен на удовлетвореност средно на лице за лицата на възраст 16 и повече навършени години по скала от 0 до 10

Удовлетвореност от финансовото положение на домакинството	I тримесечие 2023 г.	II тримесечие 2023 г.	III тримесечие 2023 г.
	Средна стойност		
Общо за лицата на 16 и повече години	4.63	5.08	5.03
<i>Пол</i>			
Мъже	4.70	5.13	5.08
Жени	4.57	5.03	4.98

Удовлетвореност от финансовото положение на домакинството	I тримесечие 2023 г.	II тримесечие 2023 г.	III тримесечие 2023 г.
Възраст			
Лица на 16 - 34 години	4.73	5.25	5.14
Лица на 35 - 64 години	4.77	5.15	5.06
Лица на 65 - 74 години	4.36	4.86	4.91
Лица на 75 и повече години	4.23	4.74	4.84
Икономическа активност			
Заети	5.09	5.49	5.37
Безработни	3.35	3.80	3.66
Пенсионери	4.33	4.83	4.90
Други	4.14	4.50	4.52
Образование			
Начално и основно	3.81	4.07	4.05
Средно	4.62	5.00	4.98
Висше	5.35	5.99	5.87
Квантилни доходни групи			
Q1 20% домакинства	2.85	3.06	3.19
Q2 20% домакинства	3.94	4.40	4.37
Q3 20% домакинства	4.66	4.90	5.02
Q4 20% домакинства	5.01	5.71	5.71
Q5 20% домакинства	6.01	6.61	6.27

Удовлетвореност от живота напоследък	I тримесечие 2023 г.	II тримесечие 2023 г.	III тримесечие 2023 г.
	Средна стойност		
Общо за лицата на 16 и повече години	5.99	6.32	6.34
Пол			
Мъже	6.01	6.38	6.38
Жени	5.98	6.27	6.30
Възраст			
Лица на 16 - 34 години	6.86	7.11	7.13
Лица на 35 - 64 години	6.02	6.35	6.35
Лица на 65 - 74 години	5.47	5.89	5.89
Лица на 75 и повече години	5.03	5.32	5.44
Икономическа активност			
Заети	6.42	6.74	6.74
Безработни	4.99	5.44	5.40
Пенсионери	5.32	5.66	5.70
Други	6.46	6.58	6.61
Образование			
Начално и основно	5.44	5.61	5.58
Средно	6.01	6.22	6.30
Висше	6.42	7.06	6.96

Удовлетвореност от личните взаимоотношения със семейството, приятелите, съседите и други	I тримесечие 2023 г.	II тримесечие 2023 г.	III тримесечие 2023 г.
	Средна стойност		
Общо за лицата на 16 и повече години	7.20	7.34	7.28
<i>Пол</i>			
Мъже	7.16	7.32	7.23
Жени	7.24	7.35	7.33
<i>Възраст</i>			
Лица на 16 - 34 години	7.73	7.88	7.77
Лица на 35 - 64 години	7.21	7.36	7.27
Лица на 65 - 74 години	6.88	7.05	7.05
Лица на 75 и повече години	6.63	6.64	6.76
<i>Икономическа активност</i>			
Заети	7.43	7.59	7.50
Безработни	6.73	7.11	6.86
Пенсионери	6.81	6.87	6.88
Други	7.46	7.47	7.51
<i>Образование</i>			
Начално и основно	7.10	7.04	6.92
Средно	7.17	7.25	7.26
Висше	7.35	7.76	7.59